

Ainevaldkond „Kunstiained”

1. Kunstipädevus

Suure-Jaani Koolis on kunstivaldkonna õppeainete õpetamise eesmärgiks kujundada õpilastes kunstide analüüsi- ja sünteesioskust ning eakohane kunstipädevus: suutlikkus mõista kunstide mitmekesisust, arutleda kunsti ja muusika teemadel; väärtustada Suure-Jaani, Eesti ja maailma kultuuripärandit; näha eri ajastute ja nüüdisaja kultuuri suhet; kasutada kunsti ja muusika väljendusvahendeid isiklikuks ja kollektiivseks loominguliseks tegevuseks, väärtustada enda ja kaaslaste loomingut.

Kunstivaldkonna ainete õpetamise kaudu taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab enda loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
- 2) kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb eakohaste kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle, oskab kujundada oma arvamust ning väljendada kunsti abil emotsioone;
- 3) väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb nii individuaal- kui ka koostööprojektides ning peab tähtsaks lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
- 4) märkab ja väärtustab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust;
- 5) seostab kunsti ja kultuuri ning teaduse ja tehnoloogia arengut nii minevikus kui ka tänapäeval;
- 6) omab ülevaadet kunstivaldkonnaga seonduvatest elukutsest, ametitest ja edasiõppimise võimalustest.

2. Ainevaldkonna õppeained ja nende maht

Ainevaldkonda kuuluvad õppeainetena kunst ja muusika, mida õpitakse 1.–9. klassini.

Kunsti ja muusika nädalatundide jaotumine kooliastmeti on kirjeldatud Suure-Jaani Kooli õppekava tunnijaotusplaanis. Õppesisu käsitlemises teeb aineõpetaja valiku arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, valdkonnapädevused ja üldpädevused on saavutatavad.

3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Kunstide valdkonna ainetes pööratakse tähelepanu õpilaste loovuse ja eneseväljendusoskuse arendamisele ning tervikliku maailmapildi kujundamisele.

Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Õpetuses keskendutakse Suure-Jaani piirkonnas tegutsenud muusikute ja kunstnike loomingulisele tegevusele ja nende tähtsusele piirkonna arengus.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid: teadmised kunstidest; erinevate kunstide seostamine; ainealane (verbaalne) keel; loominguline eneseväljendus; kunstiloomingu vastuvõtmine; oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine; kultuuriväärtuste kaitsmine.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

- 1) teadmised kunstidest (analüüs);
- 2) erinevate kunstide seostamine (süntees);

- 3) ainealne (verbaalne) keel;
- 4) loominguiline eneseväljendus (loomine, esitamine);
- 5) kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
- 6) oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
- 7) kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

Õppesisu käsitlemisel teeb aineõpetaja valiku, arvestades, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkondlikud ning ainepädevused on saavutatavad.

4. Üldpädevuste kujundamine

Kunstivaldkond kujundatakse kõiki üldpädevusi igapäevases õppetöös nii teooria kui ka praktiliste tegevuste kaudu.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kunstivaldkonna õppeainetes rõhutatakse kultuuriteadmisi ja väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Praktiline loominguiline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti ja muusikat eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist kõikidesse infokanalitesse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Õpilaste koostöövalmidust kujundavad uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, loovtööd, arutlused ja esitlused, ühismusitseerimine, ühistes kunstiprojektides osalemine. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet.

Enesemääratluspädevus. Pidev tagasiside andmine ja eneseanalüüsi oskuse arendamine aitavad tundma õppida oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset minapilti.

Õpipädevus. Erinevad õpiülesanded võimaldavad õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili ja oma õppimist juhtida. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada.

Suhtluspädevus. Tööde esitlemine ning aruteludes osalemine arendavad väljendusoskust ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunsti- ja muusikateemaliste referatiivsete ning loovtööde koostamine eeldab oskust mõista teabetekste ning suunab kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (tekst, joonis, skeem, tabel, graafik jms). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise.

Ettevõtlikkuspädevus. Vajalike oskuste kujunemist toetavad kunstiainetes uuenduslikke ja loovaid lahendusi väärtustavad individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ning probleemipõhised ülesanded ja õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaeluga.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus. Õpitakse kasutama kunstimõisteid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrdlema ja liigitama erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutama sümboteid. Kunstiterminoloogias kasutatakse matemaatika ja tehnoloogia sõnavara ja mõisteid. Loomeülesandeid täites õpitakse kasutama tehnoloogiavahendeid ning innovaatilisi lahendusi, mõistma teaduse ja tehnoloogia rolli muusika ning kunsti arengus.

Digipädevus. Kunstiaineid õppides kasutatakse digivahendeid eesmärgipäraselt teabe otsimiseks, kogumiseks, töötlemiseks ja esitamiseks. Õpitakse loominguga tegelemiseks valima ainespetsiifiliselt vajalikke digivahendeid. Õpilased teadvustavad autoriõiguste järgimise kohustust digikeskkonnas ja mõistavad digivahendite rakendamisega kaasneva võivaid terviseriske ja ohutust.

5. Kunstiainetes lõimimine teiste ainevaldkondadega

Kunstivaldkonna õppeainetes toetatakse teistes õppeainetes omandatud teadmiste ja süvendatakse neid. Praktiliste tegevuste kaudu kujundatakse arusaama, et teadmised ja pädevused on omavahel seotud ja igapäevaelus rakendatavad. Kooli ja piirkonna traditsioonilised ja riiklike tähtpäevadega seotud teemapäevad ja õppeprojektid võimaldavad lõimida kunstiaineid teiste ainevaldkondadega ja kujundada pädevusi.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Arendatakse suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust ja vaadeldakse eri ajastute ning kultuuride lugusid muusikas ja kujutatavas kunstis, teatri- ja filmikunstis.

Matemaatika. Arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist, samuti matemaatiliste sümbolite, kujundite ning mõistete tundmist.

Loodusained. Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi.

Sotsiaalsed. Vaadeldakse suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning eri kultuuride kommete ja pärimustega, kunsti ning kultuuri rolli ja muutumist ajaloo eri etappidel.

Tehnoloogia. Arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist, oskust innovaatilisi ideid kavandada ja praktikas ellu viia.

Kehaline kasvatus. Arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, mootorikat, reageerimiskiirust, rütmisust ja (silma ja käe) koordineerimist.

6. Lõimimise teemade rakendamise võimalusi

Kunstiaineid seostatakse kõigi lõimimise teemadega. Õppekava lõimimise teemasid peetakse silmas nii õpitulemuste kui ka õppesisu kavandamisel lähtudes kooli põhiväärtustest, õppeaasta eesmärkidest, kooliastmest ning õppeaine spetsiifilisusest.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Õpilasi julgustatakse väljendama oma seisukohti ning ideesid katsetama ja ellu viima.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Praktiliste loovtegevuste kaudu leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ning töökeskkonnas toime tuleva inimese kujunemist.

Tervis ja ohutus. Kunstiainetes teadvustatakse kunstidega tegelemise emotsionaalselt tasakaalustavat mõju. Kujutatavas kunstis kasutatakse materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe.

Väärtused ja kõlblus. Kultuuriline identiteet. Õppesises ja -tegevustes tutvutakse kohaliku, Eesti ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, pärandkultuuri arenemist tänapäevases globaliseeruvast maailmast. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid,

kontserdid, etendused, laulupeod).

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Õpilastes kujundatakse iseseisva ja rühmas õppimise ja tegutsemise oskust, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ning hoiakute omandamisel. Tutvutakse kunstide mitmekülgsete väljunditega igapäevaelus, kunstidega seotud ametite ja elukutsetega ja ainevaldkonnaga seotud erialade ja edasiõppimise võimalustega.

Keskond ja jätkusuutlik areng. Teabekeskond. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse probleemidega.

7. Õppetegevuse kavandamine ning korraldamine

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingat teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab õpilastele piisavalt aega puhata ja huvialadega tegelda;
- 3) võimaldatakse õpilasel õppida individuaalselt ning koos teistega, kasutades erinevaid kaasaegseid õppemeetodeid ning arvestades õpilaste erinevaid õpistiile, et toetada nende kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad õpilaste huvisid ning suurendavad õpimotivatsiooni, arvestades sealjuures õpilaste individuaalsust ja konkreetse klassi võimekust;
- 5) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) kasutatakse mitmekesisist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, arvutiklass, virtuaalkeskond, käiakse õppekäikudel, kontsertidel, teatrites, muuseumides, looduses, näitustel, raamatukogudes, jne;
- 7) seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist;
- 8) tunnivälise loomingulise tegevuse võimalused koolis on koorilaul, solistid, ansamblid, näituste kavandamine, kunstiring, töötoad.

8. Hindamise alused

Õpitulemuste hindamise aluseks on Suure-Jaani Kooli õppekava üldosas sätestatud hindamise korralduse põhimõtted. Hindamisel kasutatakse kujundavat ja kokkuvõtvat hindamist. Kujundava hindamise puhul keskendutakse eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Kokkuvõtval hindamisel võrreldakse õpilase saavutusi taotletavate õpitulemustega.

9. Ainekavad

9.1. Muusika

Muusika õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;

- 1) laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning vastavalt võimetele ühe- ja/või kahehäälses kooris;

- 2) laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislause;
- 3) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 4) lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
- 5) rakendab pillimängu kaasmängudes;
- 6) kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
- 7) kirjeldab kuulatavat muusikat suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega;
- 8) väärtustab enese ja teiste loomingut;
- 9) mõistab laulupeo tähendust

1. klassi õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused:

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise, selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas
- 2) mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu.
- 3) laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi
- 4) laulab eakohaseid laste-, mängu-, ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn” (F.Pacius), „Mu koduke” (A. Kiis); lastelaulud „Lapsed, Tupp”, „Kevadel” („Juba linnukesed...”),

Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 2) on tutvunud kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi esmasel mänguvõtetega

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ja väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;

Omalooming

Õpilane:

- 1) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid
- 3) loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne);
- 4) kasutab muusika meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika, muusikapala ülesehitus);
- 2) eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;

- 3) on tutvunud eesti rahvalauluga ja rahvapillidega (kannel, torupill, sarvepill, vilepill)
- 4) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- 1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; ta; ti-ti; ta-a; ta-a-ata-paus;
- 2) mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust;
- 3) tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;
- 4) mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: Meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordasmismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp. Koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent., orkester, helilooja, sõnade autor. Muusikapala, salm, refrään, kaanon, kaasmäng. Rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, *piano*, *forte*, fermaat

Õppekäigud

Õpilane:

- 1) kirjeldab kogetud muusika elamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil
- 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara

Õppesisu:

Olulised osaoskused 1. klassis on laulmine ja pillimäng.

Laulmine

Klassitunnis lauldakse a cappella ja saatena. Osaletakse kooli mudilaskooris, et saada esmane koorilaulukogemus

Pillimäng

Omandatakse rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted

Muusikaline liikumine

Muusikaline liikumine hõlmab rahvatantse ja laulumänge ning muusikapala karakteri väljendamist liikumise kaudu.

Omalooming

Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu – kaasmängud, rütmilis-meloodilised improvisatsioonid, teksti loomine,

Muusika kuulamine ja muusikaajalugu

Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu

Võimalusel kuulatakse paikkondlike heliloojate ning interpretide loomingut.

Muusikaline kirjaoskus

Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse

mitmesugustes muusikalistes tegevustes.

Õpilaste muusikalise eneseväljenduse oskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms).

Õppekäigud

Muusika kuulamise kogemuse ning kontserdikultuuri kujundamiseks ja silmaringi avardamiseks külastatakse kontserte ning muusikaetendusi ja käiakse õppekäikudel.

2. klassi muusika õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused:

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise, selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas
- 2) mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu.
- 3) laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi
- 4) laulab eakohaseid laste-, mängu-, ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F.Pacius), „Mu koduke” (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, Tuppa”, „Teele, teele, kurekesed”, „Kevadel” („Juba linnukesed...”), „Kevadpidu” („Elagu kõik...”)

Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 2) on omandanud kuuekeelse väikekandle või plokkflöödiemasid mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ja väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;

Omalooming

Õpilane:

- 1) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid
- 3) loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne);
- 4) kasutab muusika meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika, muusikapala ülesehitus);
- 2) eristab kuuldelt laulu ja pillimuusikat;
- 3) eristab kuuldelt marssi, valssi ja polkat;
- 4) on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill)
- 5) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- 1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; ta; ti-ti; ta-a; ta-a-a ta-paus;
- 2) mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;
- 4) mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;
- 5) mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: Meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana. Koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent., orkester, helilooja, sõnade autor. Muusikapala, salm, refrään, kaanon, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng. Rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, *piano*, *forte*, fermaat. Märkide *latern*, *segno*, *volt* tutvustamine laulurepertuaariga.

Õppekäigud

Õpilane:

- 1) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil
- 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara

Õppesisu:

2. klassis tähtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised osaoskused on laulmine ja pillimäng.

Laulmine

Klassitunnis lauldakse a cappella ja saatega. Osaletakse kooli mudilaskooris, et saada esmane koorilaulukogemus

Pillimäng

Omandatakse rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted.

Muusikaline liikumine

Muusikaline liikumine hõlmab rahvatantse ja laulumänge ning muusikapala karakteri väljendamist liikumise kaudu.

Omalooming

Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu – kaasmängud, rütmilis-meloodilised improvisatsioonid, teksti loomine,

Muusika kuulamine ja muusikaajalugu

Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu

Võimalusel kuulatakse paikkondlike heliloojate ning interpretide loomingut.

Muusikaline kirjaoskus

Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse

mitmesugustes muusikalistes tegevustes.

Õpilaste muusikalise eneseväljenduse oskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms).

Õppekäigud

Muusika kuulamise kogemuse ning kontserdikultuuri kujundamiseks ja silmaringi avardamiseks külastatakse kontserte ning muusikaetendusi ja käiakse õppekäikudel.

3. klassi muusika õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise, selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas
- 2) mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu.
- 3) laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi
- 4) laulab eakohaseid laste-, mängu-, ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvastelaule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F.Pacius), „Mu koduke” (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, Tupp”, „Teele, teelet, kurekesed”, „Kevadel” („Juba linnukesed...”), „Kevadpidu” („Elagu kõik...”)

Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 2) on omandanud kuuekeelse väikekandle või plokkflöödiemased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ja väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;

Omalooming

Õpilane:

- 1) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid
- 3) loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne);
- 4) kasutab muusika meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika, muusikapala ülesehitus);
- 2) eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;
- 3) eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat;
- 4) on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill)
- 5) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpituid oskussõnavara.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; ta; ti-ti; tiri-tiri; ta-a; ta-a-atai-ri; ta-paus; ta-a paus; terve paus

2) mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;

3) tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;

4) mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;

5) õpib lauludes tundma JO- ja RA- astmerida

6) mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:

Meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana.

Koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor.

Muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng.

Rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, *piano*, *forte*, fermaat.

Märkide *latern*, *segno*, *volt* tutvustamine laulurepertuaariga.

Õppekäigud

Õpilane:

1) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil

2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara

Õppesisu:

Toimub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised osaoskused on laulmine ja pillimäng.

Laulmine

Klassitunnis lauldakse a cappella ja saatena. Osaletakse kooli mudilaskooris, et saada esmane koorilaulukogemus

Pillimäng

Omandatakse rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse laulude kaasmänguna.

Muusikaline liikumine

Muusikaline liikumine hõlmab rahvatantse ja laulumänge ning muusikapala karakteri väljendamist liikumise kaudu.

Omalooming

Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu – kaasmängud, rütmilis-meloodilised improvisatsioonid, teksti loomine,

Muusika kuulamine ja muusikaajalugu

Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu

Võimalusel kuulatakse paikkondlike heliloojate ning interpretide loomingut.

Muusikaline kirjaoskus

Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda

rakendatakse

mitmesugustes muusikalistes tegevustes.

Õpilaste muusikalise eneseväljenduse oskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms).

Õppekäigud

Muusika kuulamise kogemuse ning kontserdikultuuri kujundamiseks ja silmaringi avardamiseks külastatakse kontserte ning muusikaetendusi ja käiakse õppekäikudel.

Muusika õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises;
- 2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes;
- 4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 6) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
- 8) julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- 9) kasutab muusika oskussõnu kuulatavate muusikapalade kirjeldamisel ning suunavate küsimuste abil oma arvamuse põhjendamisel; mõistab autorsuse tähendust;
- 10) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
- 11) leiab iseloomulikke jooni Eesti ja teiste maade rahvamuusikas;
- 12) tunneb huvi oma kooli ja paikkonna muusikaelu ning -sündmuste vastu ja osaleb selles, mõistab laulupeo traditsiooni tähendust.

4. klassi muusika õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest;
- 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;
- 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F.Pacius), „Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), „Püha öö” (F. Gruber).

Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 2) rakendab musitseerides kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid, seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;
- 3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- 3) väljendab liikumise kaudu rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane:

- 1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) loob tekste (regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne);
- 3) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- 2) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass);
- 3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid)
- 4) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse;
- 5) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusikalist oskussõnavara.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- 1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; ta; ti-ti; tiri-tiri; ta-a; ta-a-a; ta-a-a-a; tai-ri; ti-tiri; tiri-ti; ta-i-ti; ti; ti-paus; ta-paus; ta-a paus; terve-paus
- 2) mõistab taktimõõtude $2/4$, $3/4$, $4/4$ ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning tutvub absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);
- 4) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust
- 5) mõistab duur-, moll-helilaadi, kasutab neid musitseerides;
- 6) mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon; tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid,

puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid); tempo, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, crescendo, diminuendo.

Õppekäigud

Õpilane:

1) arutleb ja avaldab arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara

Õppesisu

Laulmine. Klassitunnis lauldakse a cappella ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt.

Pillimäng. Pillimänguuskusi süvendatakse erinevates pillikoosseisudes ning arendatakse edasi kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid.

Muusikaline liikumine. Muusikalises liikumises on põhirõhk eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise abil.

Omalooming. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu.

Muusika kuulamine ja muusikaajalugu. Muusika kuulamisega arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtis on kasutada muusika oskussõnu arvamuse avaldamisel ja põhjendamisel. Võimalusel kuulatakse paikkondlike heliloojate ning interpretide loomingut.

Muusikaline kirjaoskus. Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse mitmesugustes muusikalistes tegevustes. Õpilaste muusikalise eneseväljenduse oskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms).

Õppekäigud. Muusika kuulamise kogemuse ning kontserdikultuuri kujundamiseks ja silmaringi avardamiseks külastatakse kontserte ning muusikaetendusi ja käiakse õppekäikudel.

5. klassi muusika õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane:

1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest;

2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;

3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;

4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;

5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F.Pacius), „Kas tunned maad” (J. Berad), „Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas” (eesti rahvalaul), „Püha öö” (F. Gruber).

Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 2) rakendab musitseerides kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid, seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;
- 3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- 3) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane:

- 1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) loob tekste (regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne);
- 3) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- 2) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas, tuntumaid Eesti koore, teab Eesti laulupidude traditsiooni;
- 3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;
- 4) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse, oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;
- 5) on tutvunud valikuliselt Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, muusikatradsioonidega ja suhtub nendesse lugupidavalt;
- 6) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusikalist oskussõnavara;
- 7) teadvustab autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- 1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; ta; ti-ti; tiri-tiri; ta-a; ta-a-a; ta-a-a-a; tai-ri; ti-tiri; tiri-ti; ta-i-ti; ti; ti-paus; ta-paus; ta-a paus; terve-paus
- 2) mõistab taktimõõtude $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$ ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);
- 4) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 5) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid

musitseerides;

6) mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud; vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon; tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid); tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.

Õppekäigud

Õpilane:

- 1) arutleb ja avaldab arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

Õppesisu

Laulmine

Klassitunnis lauldakse a cappella ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt.

Pillimäng

Pillimänguoskusi süvendatakse erinevates pillikoosseisudes ning arendatakse edasi kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid.

Muusikaline liikumine

Muusikalises liikumises on põhirõhk eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise abil.

Omalooming

Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu.

Muusika kuulamine ja muusikaajalugu

Muusika kuulamisega arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtis on kasutada muusika oskussõnu arvamuse avaldamisel ja põhjendamisel. Võimalusel kuulatakse paikkondlike heliloojate ning interpreetide loomingut.

Muusikaline kirjaoskus

Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse mitmesugustes muusikalistes tegevustes.

Õpilaste muusikalise eneseväljenduse oskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms).

Õppekäigud

Muusika kuulamise kogemuse ning kontserdikultuuri kujundamiseks ja silmaringi avardamiseks külastatakse kontserte ning muusikaetendusi ja käiakse õppekäikudel.

6. klassi muusika õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge

diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest;

- 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;
- 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusikaväljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F.Pacius), „Eesti lipp” (E. Vörk), „Kas tunned maad” (J. Berad), „Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas” (eesti rahvalaul), „Püha öö” (F. Gruber).

Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 2) rakendab musitseerides kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid, seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;
- 3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- 3) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane:

- 1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) loob tekste (regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne);
- 3) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- 2) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas, tuntumaid Eesti koore, teab Eesti laulupidude traditsiooni;
- 3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;
- 4) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse, oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;
- 5) on tutvunud valikuliselt Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatradsioonidega ja suhtub nendes lugupidavalt;
- 6) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades

muusikalist oskussõnavara;

7) teadvustab autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; ta; ti-ti; tiri-tiri; ta-a; ta-a-a; ta-a-a-a; tai-ri; ti-tiri; tiri-ti; ta-i-ti; ti; ti-paus; ta-paus; ta-a paus; terve-paus

2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;

3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);

4) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides;

5) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides;

6) mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud;

vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon; tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid); tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.

Õppekäigud

Õpilane:

1) arutleb ja avaldab arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;

2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

Õppesisu

Laulmine

Klassitunnis lauldakse a cappella ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt.

Pillimäng

Pillimänguoskusi süvendatakse erinevates pillikoosseisudes ning arendatakse edasi kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid.

Muusikaline liikumine

Muusikalises liikumises on põhirõhk eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise abil.

Omalooming

Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu.

Muusika kuulamine ja muusikaajalugu

Muusika kuulamisega arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtis

on kasutada muusika oskussõnu arvamuse avaldamisel ja põhjendamisel. Võimalusel kuulatakse paikkondlike heliloojate ning interpretide loomingut.

Muusikaline kirjaoskus

Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse mitmesugustes muusikalistes tegevustes. Õpilaste muusikalise eneseväljenduse oskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms).

Õppekäigud

Muusika kuulamise kogemuse ning kontserdikultuuri kujundamiseks ja silmaringi avardamiseks külastatakse kontserte ning muusikaetendusi ja käiakse õppekäikudel.

Muusika õppe- ja kasvatusesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme;
- 2) laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt hääle omapärast;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes;
- 4) mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;
- 5) oskab kuulata ennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides;
- 6) suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- 7) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaulu;
- 8) kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 9) rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;
- 10) väljendab kuuldud muusika kohta arvamust ning kasutab seisukohta põhjendades ja muusikapalu nii suuliselt kui ka kirjalikult analüüsides muusikalist oskussõnavara;
- 11) leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused;
- 12) väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
- 13) teab autoriõigusi ning nendega kaasnevaid õigusi ja kohustusi, huvitub muusikaalasest tegevusest ning väärtustab seda ja osaleb kohalikus kultuurielus;
- 14) omab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest, ametitest ja võimalustest muusikat õppida;
- 15) kasutab muusikalistes tegevustes infotehnoloogia vahendeid.

7. klassi muusika õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili, järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;
- 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid laulu õppimisel;
- 3) kasutab muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
- 4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
- 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 6) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F.Pacius), „Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri” (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään” (A. Mattiisen), „Kalevite kants” (P. Veebel).

Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või kuuekeelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 2) rakendab musitseerides kitarril lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;
- 3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane:

- 1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillide
- 2) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 3) loob tekste (regivärsse, laulusõnu jne);
- 4) väljendab muusika karakterit ja meeoleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- 2) eristab pop-, rokk-muusikat;
- 3) eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk- ja löökpille ja pillikoosseise;
- 4) teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi (sh paikkondlikke);
- 5) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;
- 6) on tutvunud Eesti ning valikuliselt Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;

- 7) arutleb muusika üle muusika sõnavara kasutades, võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda seisukohti nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 8) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- 1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; triool, sünkoop, kuueteistkümneandik-noot ja -paus
- 2) mõistab taktimõõtude $2/4$, $3/4$, $4/4$ ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik-taktimõõdutähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);
- 4) mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;
- 5) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;
- 6) mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkesterpartituur, muusikainstrumentide nimetused, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, rondo, variatsioon; pop- ja rokkmuusika, süvamuusika.

Õppekäigud

Õpilane:

- 1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusika oskussõnavara.

Õppesisu

Laulmine. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt, kooris kahe- või kolmehäälselt. **Pillimäng.** Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarriga akordmänguvõtted.

Omalooming. Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksik kui ka rühmatööna. Õpilaste huvitoetamiseks pop- ja rokkmuusika vastu tuleks leida koolis ansambli mängu harrastamise võimalusi.

Muusika kuulamine ja ajalugu. Muusikat kuulates on tähtis kujundada kuuldu põhjal oma arvamus ning seda argumenteeritult põhjendada nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale.

Muusikaline kirjaoskus. Omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes.

Õppekäigud. Et arendada kuulamiskogemust, kujundada kontserdi külastamise kultuuri ning avardada silmaringi, külastatakse kontserte ja muusikaetendusi ning käiakse mitmesugust õppekäikudel, kohtutakse paikkonna, aga ka Eesti tuntud heliloojate ja interpretidega.

8. klassi muusika õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili, järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;
- 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid laulu õppimisel;
- 3) kasutab muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
- 4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
- 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 6) laulab peast kooliastme ühislaulu: „Eesti hümn” (F.Pacius), „Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri” (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään” (A. Mattiisen) „Kalevite kants” (P. Veebel), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär).

Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või kuuekeelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 2) rakendab musitseerides kitarril lihtsamaid akordmänguvõtmeid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;
- 3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane:

- 1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 3) loob tekste (regivärsse, laulusõnu jne);
- 4) väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- 2) eristab pop-, rokk-muusikat;
- 3) eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise;
- 4) teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning

muusika suursündmusi (sh paikkondlikke);

5) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;

6) on tutvunud Eesti ning valikuliselt Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika ja Aafrika muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;

7) arutleb muusika üle muusika sõnavara kasutades, võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda seisukohti nii suuliselt kui ka kirjalikult;

8) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: triool, sünkoop, kuueteistkümnendiknoot ja -paus

2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandiktaktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;

3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);

4) mõistab helistike C-a, G-e, F-d (repertuaarist tulenevalt D-h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;

5) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;

6) mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel; rondo, variatsioon; pop- ja rokkmuusika, süvamuusika.

Õppekäigud

Õpilane:

1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;

2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusika oskussõnavara.

Õppesisu

Laulmine. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt, kooris kahe- või kolmehäälselt.

Pillimäng. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarri akordmänguvõtted.

Omalooming. Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksik kui ka rühmatööna. Õpilaste huvitoetamiseks pop- ja rokkmuusika vastu tuleks leida koolis ansambli mängu harrastamise võimalusi.

Muusika kuulamine ja ajalugu. Muusikat kuulates on tähtis kujundada kuuldu põhjal oma arvamus ning seda argumenteeritult põhjendada nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale.

Muusikaline kirjaoskus. Omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes.

Õppekäigud. Et arendada kuulamiskogemust, kujundada kontserdi külastamise kultuuri

ning avardada silmaringi, külastatakse kontserte ja muusikaetendusi ning käiakse mitmesugustel õppekäikudel, kohtutakse paikkonna, aga ka Eesti tuntud heliloojate ja interpreetidega.

9. klassi muusika õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitava muusikapala stiili, järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;
- 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid laulu õppimisel;
- 3) kasutab muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
- 4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
- 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 6) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F.Pacius), „Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri” (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään” (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter), „Saaremaa valss” (R. Valgre), „Kalevite kants” (P. Veebel), „Oma laulu ei leia ma üles” (V. Ojakäär).

Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või kuuekeelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 2) rakendab musitseerides kitarril lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;
- 3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane:

- 1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 3) loob tekste (regivärsse, laulusõnu jne);
- 4) väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi,

tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;

2) eristab pop-, rokk-, džäss, filmi- ja lavamuusikat

3) eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise;

4) teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi (sh paikkondlikke);

5) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;

6) on tutvunud Eesti ning valikuliselt Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja-Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;

7) arutleb muusika üle muusika sõnavara kasutades, võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda seisukohti nii suuliselt kui ka kirjalikult;

8)) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;

2)) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandiktaktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;

3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);

4)) mõistab helistike C-a, G-e, F-d (repertuaarist tulenevalt D-h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;

5) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;

6) mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas. elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester; partituur, muusikainstrumentide nimetused; ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel; rondo, variatsioon; pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika.

Õppekäigud

Õpilane:

1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;

2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusika oskussõnavara.

Õppesisu

Laulmine. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt, kooris kahe- või kolmehäälselt.

Pillimäng. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarriga akordmänguvõtted.

Omalooming. Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksik kui ka rühmatööna. Õpilaste huvitoetamiseks pop- ja rokkmuusika vastu tuleks leida koolis ansambli mängu harrastamise võimalusi.

Muusika kuulamine ja ajalugu. Muusikat kuulates on tähtis kujundada kuuldu põhjal

oma arvamus ning seda argumenteeritult põhjendada nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale.

Muusikaline kirjaoskus. Omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes.

Õppekäigid. Et arendada kuulamiskogemust, kujundada kontserdi külastamise kultuuri ning avardada silmaringi, külastatakse kontserte ja muusikaetendusi ning käiakse mitmesugust õppekäikudel, kohtutakse paikkonna, aga ka Eesti tuntud heliloojate ja interpretidega.

9.2. Kunst

Põhikooli kunstiõpetuses omandatakse visuaalse hariduse algtõed ning arendatakse mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi ning kunstioskusi. Kunst võimaldab põhikooliõpilastel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

Kunstiõpetuses kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) uurimine ja oma ideede arendamine,
- 2) väljendusvahendite loov rakendamine,
- 3) teadmised visuaalkultuurist,
- 4) mõtestamine ja refleksioon.

Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb kunstiõppes rõõmu mängulisest ja loovast tegutsemisest;
- 2) julgeb katsetada oma ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 3) oskab töötada iseseisvalt ja teha koostööd, väärtustab erinevaid lahendusi;
- 4) tunneb huvi lähikonna kultuuriobjektide vastu.

1. klassi kunsti õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) oskab kasutada ohutult töömaterjale, -vahendeid ja kunstitehnikaid loominguliseks eneseväljenduseks;
- 2) peab silmas pildi kompositsioonireegleid;
- 3) oskab kujutada liikuvaid figuure;
- 4) väärtustab enda töödes erinevaid lahendusi;
- 5) märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas;
- 6) tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest;

Õppesisu:

Kujutamise- ja vormiõpetus. Inimese kujutamine: täisfiguur eestvaates, portree eestvaates. Eluslooduse (loomad, linnud, putukad jne iseloomulikus asendis) kujutamine joone ja silueti abil. Tutvumine geomeetriliste põhivormidega seoses igapäevaesemetega (ruumiliselt voolimisel ja meisterdamisel ning tasapinnaliselt joonistamisel ja maalimisel figuride ülesehitamise ühe võttena).

Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus. Kuuevärviring: põhivärvid (kollane, punane, sinine) ja nende segamisel saadavad II astme värvid (oranž, roheline, violet). Meeleolu väljendamine värvidega.

Disain ja kirjaõpetus. Meisterdamine.

Vestlused kunstist. Kunst (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika) ümbritsevas keskkonnas. Plakatikujundus. Kaaslaste tööde analüüs, tolerantne suhtumine kaasõpilaste töödesse.

Kasutatavad tehnikad ja materjalid.

Skulptuur. Voolimine savist või muust pehmest materjalist. Erinevate tekstuuride loomine. Meisterdamine loodus- ja tehismaterjalist (pakendid, plastid, traat jne). Voltimine: karbid, loomad jne.

Maal. Kattevärvidega (guašš jt) maalimine spontaanselt ja läbimõeldult. Maalilise pinnasaamine kriidi- ja õlipastellidega. Töötamine värvi- ja viltpliiatsitega. Kollaaž rebituna värvipaberitest ja/või makulatuurist.

Graafika. Joonistamine pliiatsi ja viltpliiatsitega. Punkti ja joone kasutamine faktuuri loomiseks. Paljudusgraafika: natuur-, papi- ja materjalitrükk.

2. klassi kunsti õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega;
- 2) kasutab erinevaid joonistamise, maalimise töövõtteid ning tehnikaid;
- 3) oskab kunstiteoseid lihtsas vormis kirjeldada ja oma eelistusi põhjendada ning kirjeldada ka kaaslaste töid;
- 4) paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni;
- 5) väärtustab erinevaid lahendusi oma töös;
- 6) tunneb rõõmu loovast tegutsemisest ning katsetab oma mõtete erinevaid visuaalseid väljendusi.

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus. Inimese kujutamine: portree eestvaates, täisfiguur eest- ja külgvaates, eluslooduse (loomad, linnud, putukad jne iseloomulikus asendis ja liikumises), eluta looduse (kivid, vesi jne) kujutamine; vormi ülesehitamine geomeetriliste kujundite abil.

Värvi-, kompositsiooni-, perspektiiviõpetus. Kuuevärviring: põhivärvid (kollane, punane, sinine) ja nende segamisel saadavad II astme värvid (oranž, roheline, violet); helestamine ja tumestamine; meeleolu väljendamine värvidega. Pea- ja kõrvalelemendid ning taust; rütm, rühmitamine. Suuruse näiline vähenemine kauguses;

Disain (kujundus, kujundamine. Tarbevormid; etenduse kujundus; raamat kui kunstiobjekt.

Vestlused kunstist. Kunst ümbritsevas keskkonnas; kaaslaste tööde vaatlus, tolerantne suhtumine kaasõpilaste töödesse; rahvakunst.

Kasutatavad tehnikad ja materjalid:

Skulptuur. Voolimine savist või muust pehmest materjalist; erinevate tekstuuride loomine;

Meisterdamine. Loodus- ja tehismaterjalist (pakendid, plastid, traat jne); voltimine (karbid, loomad, inimesed jne).

Maal. Maalimine kattevärvidega (guašš jt) spontaanselt ja läbimõeldumalt; töötamine värvi- ja viltpliiatsitega; kollaaž.

Graafika. Joonistamine pliiatsi ja viltpliiatsitega; punkti ja joone kasutamine mustrite loomiseks.

3. klassi kunsti õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 2) tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi;
- 3) leiab kujutatava kõige iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni;
- 4) kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;
- 5) tunneb lähimbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte, käib kunstimuseumides ja näitustel ning arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid;
- 6) seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;
- 7) kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid, tuleb toime nii reaalses kui ka virtuaalses kultuuri- ja õppekeskkonnades ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus. Inimene kui graafilise kujutamise keskne objekt. Lihtsamate anatoomiliste vormide kujutamine. Inimfiguuri põhiproportsioonid ja mahtude jaotumine. Näotüüp ja näoosade põhiproportsioonid. Eluslooduse (loomad, linnud, liblikad jne) iseloomulikus asendis ja liikumises, eluta looduse (kivid, vesi) ja tehismõnede (ehitised, sõidukid jne) kujutamine joone ja silueti abil. Töö geomeetriliste põhivormidega seoses igapäevaeluga. Joonte omadustega tutvumine. Tegelikud ja illusoorid jooned. Joonekompositsioon. Heledad jooned tumedal pinnal. Joonte orientatsioon (vertikaal- ja horisontaaljooned, sirg- ja kõverjooned). Joonte kvaliteet. Joonetugevus väljendusvahendina. Pidev- ja katkendjoon. Joonlaua kasutamine.

Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus. Kuuevärviring: põhivärvid (kollane, punane, sinine) ja nende segamisel saadavad II astme värvid (oranž, roheline, violet). Helestamine ja tumestamine ning külmad ja soojad toonid. Meeleolu väljendamine värvidega. Pildi pinna organiseerimine (kujutatava suuruse ja paberiformaadi erinevad suhted). Pea- ja kõrvalelemendid ning taust. Pildi üksikosade tasakaal. Rütm, rühmitamine ning osaline kattumine. Ribaornament. Suuruse vähenemine kauguses.

Disain igapäevaelus. Meisterdamine, lähtudes otstarbest, materjalist, tehnoloogiast (mänguasjad, pakendid, ruumikaunistused, maketid jne) looduslikest ja tehismaterjalidest). Rütmiharjutused ja mängud kirjaelementide ja tähtedega (joonistatult, maalitult, rebitult, volditult). Tööd joonlaua ja sirkliga.

Vestlused kunstist. Kunst meie ümber. Oma kodulinna/asula, kodumaja/korteri, toa,

suvekodu, aia/pargi kujundus. Kunst ruumis- kunstimuuseumid, - galeriid. Maailmakuulsad maalid. Tuntumad ajaloolised vaatamisväärsused maailmas. Raamatukujundus. Kujundamine teatris. Multifilmid. Virtuaalne maailm. Tegelikkuse ja virtuaalsete keskkondade võrdlus.

Kasutatavad tehnikad ja materjalid:

Skulptuur. Voolimine savist või muust pehmest materjalist. Meisterdamine loodus- ja tehismaterjalist (pakendid, plastid, traat jne).

Volimine. Karbid, loomad, inimesed jne; Papjeemašee tehnikas maski valmistamine.

Maalimine. Kattevärvidega (guašš jt) maalimine spontaanselt ja läbimõeldult. Maalilise pinna saamine kriidi- ja õlipastellidega. Töötamine värvi- ja viltpliiatsitega. Kollaaž rebituna värvipaberitest ja/või makulatuurist;

Graafika. Joonistamine pliiatsi ja viltpliiatsitega. Punkti ja joone kasutamine faktuuri loomiseks. Paljundusgraafika: natuur-, papi- ja materjalitrükk guaši või temperaga.

1 Kunsti õppe- ja kasvatusesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve, hindab enda ja teiste isikupära;
- 2) eksperimenteerib mõtete, vahendite, materjalide ja kunstitehnikatega;
- 3) tegutseb loovates ja uurimuslikes rühmatöodes ühise tulemuse nimel;
- 4) rakendab oma loomingu võimeid ja oskusi ka väljaspool kunstitundi;
- 5) on avatud erinevate kunsti- ja kultuuriilmingute suhtes;
- 6) tunneb huvi kunstiloomingu ja paikkondliku kultuuri vastu;
- 7) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
- 8) näeb loodust ja keskkonda säästva tarbimise võimalusi.

4. klassi kunsti õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) Hindab mõõtmise ja võrdlemise abil objektide ning objekti elementide vahelisi suurussuhteid.
- 2) Kujutab vaatluse järgi ees asetsevaid objekte arvestades nende kuju, suurussuhteid ja paiknemist üksteise suhtes.
- 3) Arvestab täisfiguuri kujutamisel pea suurust ja jalgade pikkust terve kehapikkuse suhtes, näo kujutamisel silmade asukohta sellel.
- 4) Kujutab inimest erinevas asendis ja tegevuses.
- 5) Segab ja kasutab maalimisel erinevaid toone.
- 6) Saab kolmanda astme värvid esimese ja teise astme värvide segamise teel.
- 7) Eristab sooja ja külma koloriiti.
- 8) Kujundab oma lähemat ümbrust (stend, klassiruum, oma tuba, mänguväljak jne) lähtudes otstarbest.
- 9) Analüüsib trükise kujunduse osi ja terviklahendust.
- 10) Kasutab õpitud ainealaseid mõisteid kõnes ja kirjas.

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus. Ümbruse kujutamine. Erinevate objektide kujutamine: erinevad majad linnas ja maal. Pildiruum-ruumilisuse edastamine (esemete

suurussuhted). Kompositsioon-tasakaal, domineeriv osa pildil, koloriit, liikuvus. Inimene tegevuses, nägu, meeleolu, liikumise kujutamine.

Värviõpetus. Ühe värvi erinevad toonid (nt kollakas-, sinakas pruunikasroheline); kolmanda astme värvide saamine esimese ja teise astme värvide segamise teel; piiratud arvu värvidega maalimine (ka monokroomselt); koloriit (soe ja külm).

Disain. Märgid-liiklusmärgid ja nendest tulenevalt uute märkide kujundamine. (Nime) Tähtede kujundamine. Foto, digitaalgraafika ja video kasutamine lähiümbruse uurimisel (võimalusel). Ilmastikunähtuste jäädvustamine. Trükiste, filmide, koomiksiste, arvutimängude, reklaamide pildikeele ja kujundamise uurimine ja võrdlemine.

Kõnelused kunstist. Kunstiteoste analüüs, kunstiürituste külastamine, nähtu põhjal arutelu, Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas, kultuuride eripärad. Värv roll suurteostes. Rahvakunst- tikandid, vöökirjad. Võimalusel toimuvad muuseumitunnid KUMU-s või kunstimuseumis.

Kasutatavad tehnikad ja materjalid

Maalimine kattevärvide ja akvarellidega; tööd kriidi- ja õlipastellidega, värvi- ja viltpliiatsitega; kollaaž värvipaberist ja/või makulatuurist. Joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsiga; graafikatehnikad: kõrgrükk (nt papi-, materjali-, linoolrükk) ja lametrükk (mono- ja diatüüpia). Loob erinevaid tekstuure ja faktuure. Kasutab tehnilisi abivahendeid (joonlaud, sirkel) vastavalt vajadusele ja võimalustele.

5. klassi kunsti õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) Hindab mõõtmise ja võrdlemise abil objektide ning objekti elementide vahelisi suurussuhteid.
- 2) Kujutab vaatluse järgi ees asetsevaid objekte arvestades nende kuju, suurussuhteid ja paiknemist üksteise suhtes.
- 3) Arvestab täisfiguuri kujutamisel pea suurust ja jalgade pikkust terve kehapikkuse suhtes, näo kujutamisel silmade asukohta sellel.
- 4) Kujutab inimest erinevas asendis ja tegevuses.
- 5) Leiab erinevaid ameteid kõige enam iseloomustavad tunnused (keskkond, riietus, töövahendid) ja kasutab neid temaatilistes kompositsioonides.
- 6.) Leiab asjakohast pildilist infot, näidiseid ja eeskujusid ning kasutab neid loominguliselt oma töös.
- 7) Segab ja kasutab maalimisel iga värvi suurt hulka erinevaid toone; saab kolmanda astme värvid esimese ja teise astme värvide segamise teel; kasutab maalimisel piiratud värvivalikut; eristab sooja ja külma koloriiti.
- 8) Eristab sümmeetrilisi ja asümmeetrilisi vorme ja kompositsioone.
- 9) Eristab piiratud ja piiramata pinda.
- 10) Loob võrgustiku abil piiramata pindu, nimetab nende kasutusalasid.
- 11) Katsetab eeltööna erinevaid kompositsioonilisi lahendusi.
- 12) Kujundab oma lähemat ümbrust (stend, klassiruum, oma tuba, mänguväljak jne) lähtudes otstarbest.
- 13) Kujundab ornamenti (sh rahvuslikku).

14) Iseloomustab kunstiliike (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika, disain).

15) Loetleb natüürmortides kasutatavaid objekte ja seletab nende üldistamise alusel natüürmordi mõistet. Eristab natüürmorti teiste žanrite hulgast; tunneb ära portree-, maastikužanri.

15) Toob kunstiteost kirjeldades esile nii sisulisi kui vormilisi elemente; kasutab õpitud ainealaseid mõisteid kõnes ja kirjas; kirjeldab Eesti rahvakunstile (rahvariided, tarbeesemed, arhitektuur) iseloomulikke jooni.

16) Suhtub mõistvalt enda ja teiste töödesse ning ümbritsevasse kunsti.

17) Loob erinevaid tekstuure ja faktuure.

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus. Inimese kujutamine: täisfiguuri ja näo proportsioonid; miimika; inimene tegevuses; vaikelu.

Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus. Ühe värvi erinevad toonid (kollakas-, pruunikas-, sinakas- roheline jne.); piiratud arvu värvidega maalimine; akromaatilised ja kromaatilised värvid; sümmeetria ja asümmeetria; plaanilisus pildi pinnal.

Disain ja kirjaõpetus. Tööd joonlaua ja sirkliga (ornament); teksti kujundamine; initsiaal.

Vestlused kunstist. Kunstiliigid (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika, tarbekunst); kunsti väljendusvahendid (punkt, joon, pind, värv jne.); kunstimälestised. Võimalusel toimuvad muuseumitunnid KUMU-s võikunstimuuseumis.

Kasutatavad tehnikad ja materjalid

Maal- maalimine kattevärvide ja akvarellidega, õlipastellidega; tööd värvi- ja viltpliiatsitega; kollaaž värvipaberitest ja /või makulatuurist; graafika- joonistamine grafiit- värvi- ja viltpliiatsiga; skulptuur – lõikamine pehmetest materjalidest.

6. klassi kunsti õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Õpilane:

1) Hindab mõõtmise ja võrdlemise abil objektide ning objekti elementide vahelisi suurussuhteid.

2) Kujutab vaatluse järgi ees asetsevaid objekte arvestades nende kuju, suurussuhteid ja paiknemist üksteise suhtes. Selgitab varju tekkimise põhimõtet.

3) Arvestab täisfigkoloriiti; teisendab värvimodulatsiooni põhimõttel pildi koloriiti segades kõik värvid läbi ühe juhtvärviga. Segab ja kasutab maalimisel iga värvi suurt hulka erinevaid toone; saab kolmanda astme värvid esimese ja teise astme värvide segamise teel.

4) Saavutab kompositsiooni tasakaalu; määrab teose dominandi, loob selle teadlikult oma töös.

5) Eristab sümmeetrilisi ja asümmeetrilisi vorme ja kompositsioone.

6) Eristab piiratud ja piiramata pinda.

7) Kujutab tasapinnal pöörd- ja kandiliste kehade mahulisust ja nende asukohta silmapiiri suhtes.

8) Kujundab oma lähemat ümbrust (stend, klassiruum, oma tuba, mänguväljak jne lähtudes otstarbest.

- 9)Kujundab ornamenti (sh rahvuslikku) ja nimetab selle traditsioonilisi ja kaasaegseid kasutusvõimalusi.
- 10)Iseloomustab kunstiliike (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika, disain) ja nende väljendusvahendeid (punkt, joon, pind, värv, vorm jne).
- 11)Loetleb natüürmortides, kasutatavaid objekte ja seletab nende üldistamise alusel natüürmordi mõistet.
- 12)Eristab natüürmorti teiste žanrite hulgast.
- 13)Tunneb ära portree-, maastikužanri.
- 14)Toob kunstiteost kirjeldades esile nii sisulisi kui vormilisi elemente.
- 15) Selgitab originaali, koopia ja reproduktsiooni erinevust.
- 16) Kasutab õpitud ainealaseid mõisteid kõnes ja kirjas.
- 17)Väärtustab oma(rahvus)kultuuri kõrval kohalikku (elukoha) kirjeldab Eesti rahvakunstile (rahvariided, tarbeesemed, arhitektuur) iseloomulikke jooni.
- 18)Kavandab tööd lähtuvalt materjali, tehnika ja/või tehnoloogia eripärasest; kasutab tehnilisi abivahendeid (joonlaud, sirkel, trükipress jne) vastavalt vajadusele ja võimalustele.
- 19)Kasutab maalimisel piiratud värvivalikut (sh maalib monokroomselt).
- 20)Kirjeldab pildi koloriiti, eristab sooja ja külma.

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus. Inimese kujutamine: täisfiguuri ja näo proportsioonid; inimene tegevuses, inimese, looduse ja tehisevorme suhe; visandamine naturist. Vaikelu (natüürmort); varju tekkimine. Langev vari.

Värvi-, kompositsiooni- perspektiiviõpetus. Ühe värvi erinevad toonid (nt kollakas-, sinakas pruunikasroheline), kolmanda astme värvide saamine esimese ja teise astme värvide segamise teel; piiratud arvu värvidega maalimine (ka monokroomselt); koloriit (sh soe ja külm). Kompositsiooni tasakaal. Pildi dominant; sümmeetria ja asümmeetria; piiratud ja piiramata pinnad. Plaanilisus pildi pinnal; pöörd- ja kandiliste kehade kujutamine ruumiliselt.

Disain. Keskkonna kujundus sise- ja välisruumis (stend, klassiruum, oma tuba, mänguväljak jne); ornament (sh rahvuslik); raamatu ja muu trükise kujundus (sh initsiaal, vinjett, fantaasiakiri jne); koomiks.

Vestlused kunstist. Kunstiliikide (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika, disain) iseloomustus. Kunsti väljendusvahendid (punkt, joon, pind, värv, vorm jne); Kunstimõisteid (originaal, koopia, võltsing, reproduktsioon, jne); rahvakunst; kultuuriväärtused ja kunstimälestised; massi- ja kommertskultuur. Võimalusel toimuvad muuseumitunnid kunstimuuseumis.

Kasutatavad tehnikad ja materjalid:

Skulptuur. Skulptuuride modelleerimine savist ja lõikamine pehmetest materjalidest (vahtplast jne); keraamika; reljeef.

Maal. Maalimine kattevärvide ja akvarellidega; tööd kriidi- ja õlipastellidega, värvi- ja viltpliiatsitega; kollaaž värvipaberist ja/või makulatuurist.

Graafika. Joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsiga; graafikatehnikad: kõrgtrükk (nt papi-, materjali-, linooltrükk) ja lametrükk (mono- ja diatüüpia). uuri kujutamisel pea suurust ja jalgade pikkust terve kehapikkuse suhtes, näokujutamisel

silmade asukohta sellel; kujutab veenvalt inimest erinevas asendis ja tegevuses.

Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) oskab loomingulises tegevuses, loovtöö ning uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ning kriitilise mõtlemise ja probleemilahenduse oskusi;
- 2) tunnetab ning arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
- 3) eksperimenteerib mõtete, mõistete, kunstitehnikate ja uute meediumidega;
- 4) rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
- 5) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 6) seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 7) mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja nüüdiskunsti rolli ühiskonnas;
- 8) väljendab oma arvamusi ja teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, kasutades kunsti oskussõnavara;
- 9) tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnas;
- 10) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaininäidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 11) omab ülevaadet kunsti, disaini ning arhitektuuriga seotud elukutsetest ja ametitest.

7. klassi kunsti õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) Loeb inimese keha-asenditest ja ilmetest (ka pildil) välja tema meeleolu ja tundeid.
- 2) Määrab (objektidel või pildil) langeva ja omavarju, pool- ja täisvarju ning kirjeldab nende erinevusi.
- 3) Modelleerib tasapinnal esemeid valguse ja varjuga.
- 4) Selgitab mõistete „värv” ja „värvus” erinevust.
- 5) Konstrueerib 1 ja 2 koondpunkti abil perspektiivseid vaateid objektidest ja ruumist.
- 6) Kasutab erinevaid vaatepunkte ruumi kujutamisel.
- 7) Selgitab reklaami eesmäärke ja mõju.
- 8) Nimetab visuaalse reklaami peamised elemendid (visuaal, pealkiri, lööklause).
- 9) Kirjeldab tuntumaid märke ja sümboleid puudutavaid seoseid sisu ja vormi vahel.
- 10) Kirjeldab ja analüüsib kunstiteoseid arvestades sisu, vormi, konteksti, otstarvet.
- 11) Määrab kujutamisaainestiku alusel kunstiteose žanri (religioosne, mütoloogiline, ajaloo-, olustikumaal).
- 12) Suhtub loominguliselt erinevatesse nähtustesse: karikatuur, sarž; grafiti; tegevuskunst (häppening, performance); massikunst (foto, film, video, reklaam); kitš; virtuaalne kunst.

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus.

Ümbruse kujutamine- tänav, taluõu, kõrghooned. Hoonete välisdetailide toomine. Pildi muutmiseefektsemaks – peegeldus, illusioon, perspektiiv. Asjade kolmemõõtmelisus. Natüürmordi koostamine ja selle järgi joonistamine. Valgus, vari, läige, langev vari.

Inimene, suunatud pilk, näo detailid. Erinevate meeleoludega inimeste väljendamine. Geomeetrilised kujundid sümbolitena.

Värviõpetus

Värvide kontrastid, vastastikused mõjud, kooskõlad, tasakaal, värvimodulatsioonid, ruumiillusioonid. Mõisted värv ja värvus.

Disain

Geomeetriliste kehade kasutamine. Märkide ja kujude mitmetähenduslikkus. Firmamärgid, logod. Omaloodud kirja (šrifti) kujundamine, kasutamine. Kombinatorika tasapinnal ja ruumis mitmesugustest materjalidest.

Vestlused kunstist

Kunstiga seotud elukutsed. Muuseumide, näituste külastamine: arutelud, kunstiterminoloogia kasutamine. Erinevate kultuuride tuntumad kunstiteosed. Kunst Eestis ja maailmas-keskajast barokini. Rahvakunst-erinevad tikandid esemetel, riietuses.

Kasutatavad tehnikad ja materjalid

Digitaalse tehnika kasutamine loovtöös (foto, video, digigraafika).

Maalimine erinevatele materjalidele (puit, klaas, paber). Erinevad trükitehnikad.

Skulptuur

Modelleerimine ja konstrueerimine mitmesugustest materjalidest (nt papjeemašee, plastid, papp, puit, traat jne); installatsioon.

Maal

Maalimine spontaanselt ja kavandi alusel;

Graafika

Joonistamine söe, tuši ja värviga, sule ja pintsliga.

8. klassi kunsti õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) Tunneb visuaalse kunsti põhimõisteid ning oskab neid kasutada kõnes ja kirjas.
- 2) Oskab kasutada kõiki 8. klassi ainekavas olevaid töömaterjale, - vahendeid ning kujutamise ja kujundamise viise kunstiliseks enese-väljenduseks.
- 3) Tunneb vormi-, värvi-, kompositsiooni-, perspektiivi- ja kirjaõpetuse lihtsamaid reegleid.
- 4) Oskab üldjoontes eristada visuaalse kunsti arenguetappe.
- 5) Eristab kõrgkultuuri massikultuuri nähtustest.

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus. Inimese kujutamine. Poolprofiil; karikatuur ja sarž. Kehakeel (sh miimika); vormi karakteri edasiandmine. Inimese, loodus- ja tehisvormide stiliseerimine. Esemete modelleerimine valguse ja varjuga (valgus, langev ja omavari, täis- ja poolvari).

Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus. Värvide optiline segunemine; kompositsiooniskeemid; kuldlõige.

Disain ja kirjaõpetus. Märk ja sümbol (peremärk, firmamärk, piktogramm, eksliibris). Karikatuur; kunsti areng keskajast 20. saj. lõpuni; kunsti piiride avardamine; inspiratsiooniallikad ja looming; kitši olemus. Võimalusel toimuvad kunstimuseumis.

Kasutatavad tehnikad ja materjalid. Skulptuur-modelleerimine erinevatest materjalidest.

Maal. Maalimine spontaanselt ja kavandi alusel.

Graafika. Joonistamine söe, tuši ja värviga, sule ja pintsliga, värvilise pliiatsi, viltpliiatsiga.

9. klassi kunsti õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1)Loeb inimese kehaasenditest ja ilmetest (ka pildil) välja tema meeleolu ja tundeid.
- 2)Lihtsustab ja deformeerib kujutatavat suurema karaktersuse ja emotsionaalsuse saavutamiseks.
- 3)Kasutab kujundit oma mõtete edastamiseks.
- 4)Kasutab kunstiteost või - stiili oma loomingu eeskuju või lähtepunktina.
- 5)Määrab (objektidel või pildil) langeva ja omavarju, pool- ja täisvarju ning kirjeldab nende erinevusi.
- 6)Modelleerib tasapinnal esemeid valguse ja varjuga.
- 7)Kasutab teose kompositsiooni ja koloriidi tasakaalustamiseks ning olulise esiletoomiseks paindlikult värvide kontraste (soe-külm, hele-tume, hulgakontrast).
- 8)Suurendavad- vähendavad toonid).
- 9)Selgitab mõistete „värv” ja „värvus” erinevust.
- 10)Tunneb ära kolmnurkse, diagonaalse ja kuldloikeline kompositsiooniskeemi.
- 11)Kasutab kadreerimise erinevaid võimalusi.
- 12)Väljendab emotsioone ja kujutab nähtusi abstraktse kompositsioonina.
- 13)Analüüsib vormi näilist muutumist sõltuvalt vaatepunktist (vaataja asukohast).
- 14)Konstrueerib 1 ja 2 koondpunkti abil perspektiivvaateid objektidest ja ruumist.
- 15)Kasutab erinevaid vaatepunkte ruumi kujutamisel.
- 16)Analüüsib (pildidel ja looduses) värvide näivat muutumist sõltuvalt objekti.
- 17)Analüüsib kunste argikeskkonna osana (keskkonnaesthetika).
- 18)Seostab keskkonna elemente (mööbel, trükised, tarbeesemed, ruum, ehitised, linnakujundus, haljastus, monumendid jne) kunstniku tööga.
- 19)Kirjeldab üldjoontes peamisi disaini alaliike: graafiline, keskkonna-, tootedisain, tarbekunst (sh mood, reklaam, ruumikujundus jne).
- 20)Valib kujundatavale sobiva šrifti, arvestab kirjaoptikat; selgitab reklaami eesmäärke ja mõju.
- 21)Nimetab visuaalse reklaami peamised elemendid (visuaal, pealkiri, lööklause).
- 22)Kirjeldab tuntumaid märke ja sümboleid puudutavaid seoseid sisu ja vormi vahel.
- 23)Võrdleb erinevaid kujundusstiile arvestades kunstniku käekirja, sihtgruppi, traditsiooni, ajastut.
- 24)Kirjeldab ja analüüsib kunstiteoseid arvestades sisu, vormi, konteksti, otstarvet.
- 25)Määrab kujutamisaainestiku alusel kunstiteose žanri (religioosne, mütoloogiline, ajaloo-, olustikumaal).
- 26)Eristab ja kirjeldab selgete tunnustega kunstistiile (nt gootika, juugend, kubism, opkunst); suhtub kriitilis- loominguiliselt kunsti ja kultuuri erinevatesse nähtustesse:

karikatuur, sarž; grafiti; tegevuskunst (happening, performance); massikunst (foto, film, video, reklaam); kitš; virtuaalne kunst.

27) Kasutab ainespetsiifilist keelt kunstide kirjeldamisel ja mõtestamisel.

28) Väärtustab maailmakultuuri mitmekesisust. Toob välja maailmakultuuri elemente oma- ja kohaliku kultuuri nähtustes.

29) Kirjeldab kunstimälestiste säilitamise viiside (restaureerimine, renoveerimine, konserveerimine) erinevusi.

30) Toob näiteid autorikaitse reeglitest.

31) Väljendab end erinevate joonistus- ja maalivahendite kaudu spontaanselt (visandlikult) ja kaalutletult (viimistletult).

32) Valib iseseisvalt oma idee teostamiseks sobivaid vahendeid ja tehnoloogiaid (sh arvuti, videokaamera) ning väljundeid (sh assamblaaž, installatsioon jne).

33) Selgitab kõrg-, sügav- ja lametrüki tehnoloogilist erinevust.

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus. Inimese kujutamine: kehakeel (sh miimika); vormi karakteri edasiandmine; inimese, loodus- ja tehisevormide stiliseerimine, deformeerimine; esemete modelleerimine valguse ja varjuga (valgus, langev ja omavari, täis- ja poolvari).

Värvi-, kompositsiooni-, perspektiiviõpetus. Värvide kontrastid, vastastikused mõjud, kooskõlad ja tasakaal; värvide optiline segunemine; värvide psühhofüsioloogiline mõju (sh külmad-soojad, eenduvad-taanduvad, kerged, rasked värvid); värv ja värvus. Kompositsioonskeemid (kolmnurk, diagonaal, kuldlõige); kaader ja kadreerimine (ka foto- ja videokunstis); abstraktne kunst. Erinev vaatepunkt (konna- ja linnuperspektiiv); joonperspektiiv ühe ja kahe koondpunktiga; õhu- ja värviperspektiiv.

Disain. Tootedisain, ruumidisain, tarbeeseme kujundus. Ergonoomika; graafiline disain. Kujunduse ühtne stiil; märk ja sümbol (nt peremärk, firmamärk, piktogramm); reklaam; šrift, kirjaoptika, teksti kujundamine. Kunstivaatlus, -analüüs

Vestlused kunstist. Kunsti žanrid. Stiil; karikatuur, sarž. Tegevuskunst (happening, performance); massikunst: foto, film, video, reklaam. Kitš; kunsti piiride avardamine. Virtuaalne kunst; inspiratsiooniallikad ja looming; Eesti rahvakunst kui soomeugri ja maailma etnograafilise kunsti osa; restaureerimine, renoveerimine ja konserveerimine. Võimalusel toimuvad muuseumitunnid kunstimuuseumis.

Kasutatavad tehnikad ja materjalid

Skulptuur. Modelleerimine ja konstrueerimine mitmesugustest materjalidest (nt pappeemašee, plastid, papp, puit, traat jne).

Maal. Maalimine spontaanselt ja kavandi alusel.

Graafika. Joonistamine söe, tuši ja värviga, sule ja pintsliga.

Paljundusgraafika: kõrg- ja sügavtrükk vastavalt võimalustele.